בס"ד

הוראה מקוונת

המצב הנוכחי מחדד את החשיבות של מערך החינוך לשמירת שגרה וחוסן של ילדים והוריהם. לכן, יש משמעות רחבה וארוכת טווח לשמירת הקשר בין אנשי החינוך והילדים והנוער.

בשבועות האחרונים, אנו עדים למורכבות של הוראה מקוונת והאתגרים הניצבים בקרב אוכלוסיות שונות. המצב הנוכחי חושף בפנינו שהמצב הרגשי משפיע באופן ישיר על הלמידה.
ב25.3.2020 התכנס הקונסורציום לנוער/ילדים בשגרת חירום לדון באופן שבו אנו יכולים לסייע למצב בישראל. מתוך הבנה ש2.5 מיליון ילדים הם נדבך קריטי וחשוב.

להלן המלצות יישומיות בהקשר של הוראה מתוקשבת שניתן ליישם באופן מיידי על מנת להקל על הורים וילדים/נוער. המלצות:

1) לעשות מטריצה של שיעורים הקוונים כך שלא תהיה חפיפה בין שיעורים על מנת לאפשר למשפחות עם מספר ילדים ומחשב אחד. מוצגת טבלה להמחשה בלבד:

	א	ב	ג	ד	ה	ו
10	כיתה א שפה	כיתה ד חשבון	כיתה א חשבון	כיתה ד שפה	כיתה א אנלית	כיתה ד אנגלית
11	כיתה ב חשבון	כיתה ה שפה	כיתה ב שפה	כיתה ה חשבון	כיתה ב אנלית	כיתה ה אנגלית
12	כיתה ג אנגלית	כיתה ו אנגלית	כיתה ג חשבון	כיתה ו חשבון	כיתה ג חשבון	כיתה ו שפה
13	כיתה ז	כיתה י	כיתה ז	כיתה י	כיתה ז	כיתה י
14	כיתה ח	כיתה יא	כיתה ח	כיתה יא	כיתה ח	כיתה יא
15	כיתה ט	כיתה יב	כיתה ט	כיתה יב	כיתה ט	כיתה יב
16						

2) להגדיר כחלק ממשרת המורה מפגשים אישיים עם תלמידים אחת לשבוע. בהינתן שכיתה מורכבת מ34 ילדים, יש לקחת בחשבון ששיחות של כ20 דקות עם ילד מגיעים לכ12 שעות. מטרת המפגשים לבחון את המצב הרגשי של הילד, לסייע בארגון של המטלות הלימודיות, לעודד, וכו'...
3) יש לקחת בחשבון שהפיכת שיעור פרונטלי למקוון לוקח כשעתיים לשעת הוראה.
4) יש לקחת בחשבון את הצורך בשינה לחיזוק מערכת החיסונית. על כן, שיעורי חובה צריכים להתאים להתפתחות הפיסיולוגית-ביולוגית בהתאם לגילאי התלמידים. לכן, רצוי להתחיל שיעורים משעה 10 או 11 ואילך.
5) בנוסף, מחנכת תקבע עם התלמידים שיחה קבוצתית של הכיתה לפחות אחת לשבוע. רצוי שגם מורות מקצועיות יעשו כן. חשוב שיהיה סינכרון בין המורות על מנת לא להעמיס על התלמידים.

חיזוק מיומנויות המאה 21

במצב הנתון, יש אפשרות לחזק ולקדם מיומנויות של המאה 21.

1) יש לחזק את הידע בשימוש טכנולוגי לטובת פרוייקטים שונים בהתאם לגיל וליכולות.
2) ניתן לקדם את יכולת הארגון והלמידה העצמאית של ילדים. לדוגמא, לעבוד איתם על רשימת מטלות, פירוק מטלות למשימות קטנות.
3) זו הזדמנות פז ליצור פרוייקטים אישיים לכל ילד. בפגישה השבועית, המחנכת יכולה לקדם ארגון ולמידה עצמאית ממוקדת פרויקט ארוך טווח בנושא ותחום שמעניין את הילד. ניתן לשלב יצירתיות ויזמות בתוך פרוייקט זה.

המלצות לסיוע התאוששות

1) יש לשלב אנשי מקצוע כגון יועצות ופסיכולוגיות חינוכיות באופן סדיר וקבוע בתוך מפגשים כיתתיים ואישיים על מנת לקדם שיח רגשי ולזהות אתגרים בהווה ובעתיד.
2) יש לוודא אבדות אישיות (מות סב או סבתא כדוגמא) ולהתייחס אליהן פרטנית – דווקא בעיתוי זה בו חברים לא יכולים לשמש כמשענת ישירה. זה נכון לשלב החירום, וגם לשלב ההתאוששות.
3) רצוי לשלב חומר לימודי העוסק בתחומים רגשיים או פרקטיים הקשורים למצב. הדבר יאפשר לילדים עיבוד רגשי כעת בזמן המשבר, ויבנה משאבים אישיים להתאוששות כאשר יחלוף.
4) במידה ומזהים קושי ספציפי בחזרה לשגרה, לוודא הפנייה ליועצת או לטיפול פרטני אחר. הימנעות וחרדה נוטות לגדול אם לא מטפלים בהן.

שיקולים קשורים לצוות ההוראה

1) חובה להפוך את הלימוד החדש לחלק אמיתי בשנת הלימוד, בעיקר בשל עלות הזמן הרב המושקע והקרבה לסיום השנה. לכן, יש להדגיש את חובת המסגרת (אחריות התלמיד והוריו ולא רק אחריות המורה) ובהחלט גם ניתן לבצע בחינות או הערכות ידע אחרות שבסופן ציון בתקופה זו.
2) חשוב לייצר מנגנון תמיכה בצוות החינוכי. תמיכה טכנית-טכנולוגית, תמיכה רגשית, וכו'
3) ישנם תפקידים במשרד החינוך המוגדרים כמסייעים לצוות (לדוגמא - יועצות). זה הזמן לחזק את הקשר ביניהם לבין המורות.
4) יש לקחת בחשבון שכל היבט שקשור בלמידה מרחוק הינו חלק בלתי נפרד במשרת המורה. לדוגמא, הכנת שיעורים, שיעורים קבוצתיים, מפגש כיתתי, שיחה אישית, בניית פרויקט וכד'. כל אילו מהווים חלק מזמן העבודה של המורה וצוות החינוך.
5) מומלץ לנסות ולראות כיצד חלק מטכניקות הלימוד הנוכחיות, יכולות להפוך לחלק אינטגרלי בעבודה הפדגוגית ולא רק אירוע בודד חולף. לדוגמא- לייצר פלטפורמה לשיעורי העשרה במקצוע ספציפי.

הכינו ד"ר אדר בן אליהו, החוג ליעוץ והתפתחות האדם, אוניברסיטת חיפה ראש הקונסורציום לילדים ונוער בשגרת חירום.
ד"ר איל פרוכטר, פרופ משנה קליני של הטכניון וראש החטיבה הפסיכיאטרית ברמב"ם. בעבר ראש מח' בריאות הנפש בצה"ל.
25 מרץ 2020